8. március 26.

Dr. Tündik Sándor

Kad/175/7/1968s.z.

Dr. Tóth Lajos

Varga Zoltánné

Simon György

Kapják: Biszku elvtárs,
Szénási elvtárs,
Korom elvtárs,
Szakács elvtárs,
Bálint elvtárs,
Vályi elvtárs.

Kedves ..... Elvtárs !

Biszku Béla elvtárs 1968.március 1-én de. 10 órakor koordinációs értekeztet tart:

Napirend: 1./ A vám és devizabüntettekkel kapcsolatos egyes jogpolitikai kérdések.

Előadó: Dr.Szénási Géza elvtárs.

2./ Tájékoztató az igazságszolgáltatás reformja előkészületének helyzetéről.

Előadó: Borbándi János elvtárs.

A második napirend anyagát későbbi időpontban küldjök meg.

Elvtársi üdvözlettel

/ dr.Nagy Zoltán /

Magyar Országos Levéltár

185

Varga Zoltánné

8. március 27.

Kad/175/9/1968.sz.

Dr. Tóth Lajos

Dr. S z é n á s i Géza elvtársnak,
legfőbb ügyész

B u d a p e s t

Kedves Szénási Elvtárs !

Mellékelten megküldöm a koordinációs ülés második napirendjének anyagát.

Elvtársi üdvözlettel

/dr.Nagy Zoltán/

Magyar Országos Levéltár

189

Varga Zoltánné

Dr. Tündik Sándor György

Dr. Tóth Lajos

Kad/175/8/1968.sz.

1. Alzáírás módja.

2pl rel 2. ALE.-el írnafüggésben.

T á j é k o z t a t ó

az igazságszolgáltatás reformja előkészületének helyzetéről

3. Bírósági szervezet.

1967 májusában bizottságok alakultak abból a célból, hogy felülvizsgálják: az igazságszolgáltatás szervei ugy látják-e el funkcióikat, ahogy ezt társadalmunk fejlődésének jelenlegi szakasza megköveteli, a szerve hatáskörének, funkcióinak megállapitása legcélszerübben és elvi alapon történt-e meg, valamint alapvető igazságszolgáltatási jogszabályaink megfelelően szolgálják-e társadalmi és jogpolitikai célkitüzéseinket.

Az Adminisztrativ Osztály mellett három bizottság foglalkozik az alábbi témákkal:

1./ az ügyészség helye, szerepe, funkciói a törvényességi ellenőrzés rendszerében.

2./ A biróságok, Igazságügyminisztérium szervezeti és funkcióbeli kérdései, egymáshoz való viszonya, a feladatkörök pontositása.

3./ A katonai igazságügyi szervek szervezeti és funkcióbeli problémája.

A kérdések megvitatásában helyettesi szintig bevontuk az érintett szervek vezetőit, a katonai igazságügyi szervek vonatkozásában a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium képviselőit is. Részt vesznek a bizottságok munkájában azok az egyetemi tanárok, kutatók, akik az illetékes szakterület elméleti kérdéseiben legjáratossabbak.

Magyar Országos Levéltár

186

Mindhárom bizottság már több alkalommal ülésezett, s a munka lényegileg befejező szakaszába lépett. Jelenleg folyik az osztályon a vita értékelése, amelyet már egységes anyag elkészitése követ.

Ezt az anyagot a bizottságokkal ismét megvitatjuk, s a legfontosabb elvi kérdéseket május hónap folyamán koordinációs ülés elé tudjuk terjeszteni. Később az itt jóváhagyott anyag kerülne a többi reformkérdéssel együtt julius-augusztus hónapban a Politikai Bizottság elé.

Az Igazságügyminisztériumban, Korom elvtárs vezetésével létrejött egy bizottság, amely a reform konkrét törvényi vonatkozásait vizsgálja. A bizottság, amely illetékes vezetőkből és a tudomány képviselőiből áll, a kiküldött albizottságok jelentéseit vitatja meg. Munkájában vizsgálja az uj büntetőeljárás legfontosabb elveit, az eljárási szabályok egyszerüsitésének, az eljárások gyorsitásának és diferenciálásának lehetőségeit. A vizsgálat kiterjed a büntető és polgári törvénykönyvek egyes olyan szakaszaira is amelyek a tapasztalat szerint elavultak, vagy valamely más okból zavarják a büntető polgári itélkezés törvényességét, diferenciálását, a bünüldözés hatékonyságát.

A reformmunka során a bizottságok kitérnek a birósági hatásköri kérdéseire, valamint vizsgálják igazságszolgáltatási fórumrendszerünket is, elsősorban az igazságszolgálatási elvek egységesitésének szemszögéből. Hasonló elemzés történik a katonai büntetőjog területén.

Az albizottságok munkájuk nagy részét elvégezték, a viták összegezése folyik. A főbizottság munkáját késleltette, hogy párhuzamosan kellett elvégezni az uj gazdasági mechanizmussal kapcsolatos jogi rendezést is. A viszonylagos lemaradást még be lehet hozni, ha ebben a félévben, minthogy ez az elmult hónapban történt, meggyorsitjuk a főbizottság munkáját.

Magyar Országos Levéltár

Az elkészitett - legfontosabb elvi kérdéseket tartalmazó - anyagot junius hónap végén tudjuk koordinációs ülés elé terjeszteni.

A két bizottság munkaütemének másfél hónapos eltolódása egyébként is szükségszerü, mert az Adminisztrativ Osztály mellett müködő albizottságok vitájának eredményei több, alapvető kérdésben meszszemenőleg befolyásolják "a szakmai" bizottságok munkáját.

Az elemzés során egyébként is szoros koordinációra van szükség. Több kérdés pl. az alkotmánnyal is összefüggésben áll. Alkotmányos koncepció kialakitása nélkül nem lehet állástfoglalni többek között az ügyészség funkcióival kapcsolatban, a bíróválasztás kérdésében, stb.

A megfelelő koordinálást biztositani tudjuk, mivel az igazságszolgáltatási reformmal egyidőben folyik az alkotmányreform /módositás/ előkészitése is.

A munka jelenlegi állásából következtetve biztositottnak látjuk, hogy az anyagok megfelelő időben koordinációs ülés, illetve a Politikai Bizottság elé kerülhetnek.

Budapest,1968. március 27.

Borbándi János s.k.

Magyar Országos Levéltár

LEGFŐBB ÜGYÉSZ

M. SZ. M. P. Közp. FEB 19 Bizottsága Ügykezelés

Dr. Tündik Sándor

Dr. Tóth Lajos

Varga Zoltánné

Simon György

Borbándi János elvtársnak
az MSZMP KB
Közigazgatási és Adminisztrativ Osztály vezetője

B u d a p e s t

Tisztelt Borbándi Elvtárs!

Mellékelten küldöm a koordinációs értekezleten megtárgyalandó előterjesztésemet és az abban jelzett utasitástervezeteket azzal, hogy később meghatározandó időben javaslom annak megvitatását.

Budapest, 1968. február hó 19.

Tisztelettel:

/Dr. Szénási Géza/

MSZMP KÖZPONTI IRATTÁRA
Megérk. ideje: helye:
Mi[illegible]:
Megjegyzés:

Magyar Országos Levéltár

141

Dr. Tömlik Sándor

JLad/175

E L Ő T E R J E S Z T É S

a koordinációs bizottsághoz.

A Politikai Bizottság 1967 julius 18-i határozata kötelezővé tette számunkra a büntetőeljárásban alkalmazásra kerülő felelősségrevonás differenciálásának fokozását. A differenciálás fokozása különösen azért indokolt, hogy ne kerüljön sor bírósági eljárás lefolytatására is a jelentéktelen törvénysértések esetében, ezen kivül óvakodni kell az állampolgárok alaptalan zaklatásától, valamint a büntetőeljárások mindenáron való erőltetésétől.

A határozatban foglalt elvek megvalósitása érdekében 1968 március 1.-i hatállyal három utasitást kivánok kiadni.

Ezek a következők:

1./ A büntetőeljárás meggyorsitása és egyszerüsitése céljából az egész ország területére kiterjedően be kivánjuk vezetni a bíróság elé állitás alkalmazását. Ebben minden érdekelt szerv egyetért.

2./ A közlekedés körében jelentkező törvénysértések elbirálása az uj szempontoknak megfelelően azt igényli, hogy a személyi sérüléssel nem járó jelentéktelen, koccanásos balesetet okozóival szemben mellőzzük a bírósági eljárást.

Az ezzel kapcsolatos utasitás-tervezet figyelemmel van arra is, hogy az ujabb szakértői megállapitások szerint a 0.8 ezrelékes véralkohol-koncentráció még nem befolyásolja a vezetőképességet, ezért ilyen foku ittasság esetén sincs szükség bírósági felelősségrevonásra.

A Belügyminisztériummal egyetértésben elkészitettük az ezzel kapcsolatos utasitás-tervezetet. Megállapodásunk szerint a Belügyminisztérium is megfelelő utasitást ad ki.

3./ A harmadik terület, amelynek szabályozására uj utasitást kivánok kiadni, a vám- és devizagazdálkodást sértő büncselekmények elbirálása. Az utasitás alapgondolata az, hogy ezen a területen is biztositani kell a jogpolitikai elveknek megfelelő differenciált felelősségrevonás lehetőségét. Ezért e büntettek vonatkozásában is sor kerülhet a bírósági utról való eltorelést lehetővé tevő valamennyi jogintézmény alkalmazására, igy: a nyomozás megtagadása melletti kioktatásban részesitésre /Be.1o4/A.§/, a nyomozás megszüntetése melletti figyelmeztetésben részesitésre /Be.16o.§ /1/ bek. f./ pontja/, illetve társadalmi birósághoz, vagy fegyelmi hatósághoz való áttételre /Be.161.§/.

Magyar Országos Levéltár

142

Az utasitás-tervezet ezen elképzeléseivel kapcsolatban a pénzügyminiszter első helyettese és a Magyar Nemzeti Bank elnöke eltérő véleményének adott kifejezést.

A pénzügyminiszter első helyettese szerint a birósági utról való elterelés veszélyezteti a devizagazdálkodás érdekeit. Az idegenforgalom megnövekedésével együtt megnőtt a deviza- és vámbüntettek elkövetésének lehetősége. Álláspontja szerint akkor is bíróság elé kell vinni az ügyet, ha a deviza érdeksérelem a 2.5oo - 3.ooo Ft-ot nem haladja meg, ilyen esetekben azonban lehetségesnek tartja pénzbüntetés kiszabását. Véleménye szerint, ha deviza érdeksérelem az 1.ooo Ft-ot meghaladja, tehát büntett forog fenn, annak társadalomra veszélyessége már nem tekinthető csekély fokunak, ezért a nyomozás megtagadására nem kerülhet sor.

A Magyar Nemzeti Bank elnökének véleménye szerint a turistaforgalommal összefüggésben elkövetett devizabüntetteknél az elkövetési érték általában nem nagy, az ilyen cselekmények azonban összességükben jelentős kárt okoznak. Véleménye szerint ezért kisebb érdeksérelem esetén is a birósági eljárás és annak során pénzbüntetés kiszabása indokolt. Nyomozás megtagadása melletti kioktatásra csak kivételes esetben kerülhet sor.

Ezekre az aggályokra figyelemmel szükséges annak eldöntése, hogy a vám- és devizabüntettek társadalomra való veszélyességének okát és az ettől függő intézkedéseket milyen szempontok határozzák meg.

Ezzel kapcsolatban javaslatom a következő a devizabüntettekre nézve:

a./ 1.ooo Ft értékhatárig a cselekmény szabálysértés.

b./ 1.ooo - 2.ooo Ft között általában megtagadás, kioktatás és a büncselekmény tárgyának elkobzása.

c./ 2.ooo - 3.ooo Ft között nyomozás-elrendelés, ennek eredményéhez képest Btk.6o.§-os megszüntetés és a büncselekmény tárgyának elkobzása, vagy a Be.192.§-a szerinti pénzbüntetés kiszabására vonatkozó inditvány, tárgyalás mellőzésével.

d./ 3.ooo Ft összeget meghaladó érdeksérelem esetén általában vádirat benyujtása, kivételes esetben tárgyalás mellőzésével pénzbüntetés inditványozása.

Az előterjesztésben jelzett utasitások tervezete mellékelve.

Budapest,1968. február hó 17.napján.

Magyar Országos Levéltár

Dr. Tündik Sándor

Kad/ 175/5

3 pl-ben

E L Ő T E R J E S Z T É S

a Koordinációs Bizottsághoz.

A Politikai Bizottság 1967. julius 18-i határozata kötelezővé tette számunkra a büntetőeljárásban alkalmazásra kerülő felelősségrevonás differenciálásának fokozását. A differenciálás fokozása különösen azért indokolt, hogy ne kerüljön sor bírósági eljárás lefolytatására a jelentéktelen törvénysértések esetében, valamint az állampolgárok alaptalan zaklatására.

A határozatban foglalt elvek megvalósitása érdekében uj utasitást kivánok kiadni a vám- és devizagazdálkodást sértő bűncselekmények elbirálása tárgyában.

Az utasitás alapgondolata az, hogy ezen a területen is biztositani kell a jogpolitikai elveknek megfelelő differenciált felelősségrevonás lehetőségét. Ezért e büntettek vonatkozásában is sor kerülhet a bírósági utról való eltorelést lehetővé tevő valamennyi jogintézmény alkalmazására, igy

a./ a nyomozás megtagadása melletti kioktatásban részesitésre /Be.1o4/A.§/,

b./ a nyomozás megtagadás melletti társadalmi bírósághoz, vagy fegyelmi hatósághoz való áttételre /Be.1o5.§/,

c./ a nyomozás megszüntetés melletti figyelmeztetésben részesitésre /Be.16o.§ /1/ bek. f/ pontja/,

d./ a nyomozás megszüntetése mellett társadalmi bírósághoz vagy fegyelmi hatósághoz való áttételre /Be.161.§/.

Az emlitett jogintézmények általában csak az esetben alkalmazhatók, ha a tettes a bűncselekményt a saját vagy hozzátartozói szükségletének kielégitése céljából hajtotta végre, vagy kisérelte meg.

Ha azonban üzérkedési célzat inditotta az elkövetőt a bűncselekmény elkövetésére, a birói uton való felelősségre vonás rendszerint nem mellőzhető.

Az utasitás-tervezet ezen elképzeléseivel kapcsolatban a pénzügyminiszter első helyettese és a Magyar Nemzeti Bank elnöke eltérő véleményének adott kifejezést.

A pénzügyminiszter első helyettese szerint a bírósági utról való elterelés veszélyezteti a devizagazdálkodás érdekeit. Az idegenforgalom megnövekedésével együtt megnőtt a deviza- és vámbüntettek elkövetésének lehetősége. Álláspontja szerint akkor is bíróság elé kell vinni az ügyet, ha a devizaérdek-

Magyar Országos Levéltár

167

sérelem a 2.5oo - 3.ooo Ft-ot nem haladja meg, ilyen esetekben azonban lehetségesnek tartja pénzbüntetés kiszabását. Véleménye szerint, ha a devizaérdeksérelem az ezer forintot meghaladja, tehát büntett forog fenn, annak társadalomra veszélyessége már nem tekinthető csekély fokunak, ezért a nyomozás megtagadására nem kerülhet sor.

Ezekre az aggályokra figyelemmel szükséges annak eldöntése, hogy a vám- és devizabüntettek társadalomra veszélyességének fokát és az ettől függő intézkedéseket milyen szempontok határozzák meg. Ennek eldöntése során nézetem szerint nem hagyhatók figyelmen kívül az alábbi körülmények:

1./ E büntettek többségét alkalmilag, az egyes árucikkek külföldi kedvezőbb beszerzési lehetőségének kihasználása céljából követik el.

2./ Az országból kiutazók tulnyomó többsége büntetlen előéletü, magatartásuk egyébként nem esik kifogás alá, a tőkés országokba való kiutazásukat éppen ezekre a körülményekre tekintettel engedélyezik.

3./ Büntetés kiszabása nélkül is olyan joghátrányok jelentkeznek /pl. elkobzás, egyenérték-fizetésre kötelezés/, melyek más büncselekmények elkövetőivel szemben általában nem kerülnek alkalmazásra.

4./ A büntett elkövetőjének az utazásból való kizárása /erkölcsi és anyagi joghátrány/.

5./ A büntett elkövetőjével szemben alkalmazott, illetve alkalmazható közvetett joghátrányok /ujabb kiutazási engedély, devizakiutalás iránti kérelem elutasitása/.

A fentebb 3-5./ pont alatt emlitett s részben a büntetőeljáráson kivüli jogkövetkezmények alkalmazása olyan sulyu és jellegü joghátrányt eredményezhet, mely a büntetőjogi üldözést - csekélyebb jelentőségü esetekben - mellőzhetővé teszi, illetve nem indokolja minden esetben a birói uton történő felelősségre vonást.

A fentiekre tekintettel a deviza- és vámbüntettekre nézve az alábbi javaslatot terjesztem elő;

devizabüntett tekintetében:

a./ 1.ooo Ft. értékhatárig a cselekmény szabálysértés,

b./ 1.ooo-2.ooo Ft. között általában nyomozás megtagadás, kioktatás és a büncselekmény tárgyának elkobzása,

c./ 2.ooo-6.ooo Ft.között nyomozás elrendelés, annak eredményéhez képest Btk.6o.§-os megszüntetés és a büncselekmény tárgyának elkobzása, vagy a Be.192.§-a szerinti pénzbüntetés kiszabására vonatkozó inditvány tárgyalás mellőzésével,

Magyar Országos Levéltár

d./ 6.ooo Ft. összeget meghaladó érdeksérelem esetén általában vádirat benyujtása, kivételes esetben tárgyalás mellőzésével pénzbüntetés kiszabásának inditványozása.

Vámbüntett tekintetében:

a./ 5.ooo Ft. értékhatárig a cselekmény szabálysértés,

b./ 5.ooo-6.ooo Ft. között általában nyomozás megtagadás, kioktatás és a büncselekmény tárgyának elkobzása,

c./ 6.ooo-1o.ooo Ft. között nyomozás elrendelés, annak eredményéhez képest Btk.6o.§-os megszüntetés és a büncselekmény tárgyának elkobzása, vagy a Be.192.§-a alapján tárgyalás mellőzésével pénzbüntetés kiszabásának inditványozása,

d./ 1o.ooo Ft-os értékhatár felett általában vádirat benyujtása, kivételes esetben tárgyalás mellőzésével pénzbüntetés kiszabásának inditványozása."

Társadalmi birósághoz, vagy fegyelmi hatósághoz való áttétel elrendelésére csak kivételes esetben kerülhet sor.

Javaslatom elfogadása esetén a fentieknek megfelelő helyes differenciálási gyakorlat biztositása érdekében a szükséges intézkedést megteszem. Az előterjesztésben jelzett utasitástervezet mellékelve.

Budapest,1968. március hó 13.

Magyar Országos Levéltár

LEGFŐBB ÜGYÉSZ

Ig.625/1968. Legf.Ü.szám

...a Gyüggy

A legfőbb ügyész 4/1968. számu

u t a s i t á s a

a vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül biróság elé állitási eljárás bevezetése az egész ország területén és az ezzel kapcsolatos feladatokról.

A büntetőeljárások hatékonysága és időszerüsége érdekében az 1966. évi 16. sz. tvr-rel módositott Be.196/A és 196/B §-ainak rendelkezései - az azokban megkivánt előfeltételek fennforgása esetén - lehetővé teszik a büntett elkövetésével alaposan gyanusitható személyeknek vádirat és tárgyalás kitüzése nélküli biróság elé állitását.

A vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül biróság elé állitási /a továbbiakban: előállitás/ eljárás budapesti és Balaton környéki, valamint a katonai büntetőeljárás tapasztalatai szerint az előállitás jogintézményének helyes és törvényes alkalmazása hatékonyan szolgálja a bünözés elleni küzdelem feladatainak végrehajtását és a jogpolitikai elvek gyakorlati érvényesülését.

Erre tekintettel az 1966. évi 16. sz. tvr. 41. § /3/ bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - az igazságügyminiszterrel és a belügyminiszterrel egyetértésben - az 1966. évi 16. sz. tvr-rel módositott Be.196/A és 196/B §-aiban foglalt szabályok alkalmazását 1968. március hó 1. napjától - mind a polgári, mind a katonai büntetőeljárásban - az ország egész területére elrendelem.

Az egységes gyakorlat biztositása érdekében az 1959. évi 9.sz. tvr. 3. § d./ pontja alapján - valamennyi nyomozó szervre kötelezően - az alábbi

u t a s i t á s t

adom:

1./ Az előállitás - a törvényi előfeltételek meglétében - elsősorban azok miatt a büntettek miatt indokolt, ame-

Magyar Országos Levéltár

144

lyek a közrendet, közbiztonságot, a társadalom személyi - és vagyonbiztonságát, valamint a katonai szolgálat rendjét vagy fegyelmét sértik, vagy veszélyeztetik és ha az elkövető gyors felelősségre vonása a sértett, vagy veszélyeztetett jogtárgy védelmét hatékonyabban szolgálja./Pl. hivatalos személy elleni erőszak, tiltott határátlépés, garázdaság, közveszélyes munkakerülés, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés, vagyon elleni büntettek, őr-utasitás megszegése, készenléti szolgálat szabályainak megszegése, stb./

2./ /1/ Az előállitásnak - a többi között - törvényi előfeltétele: az ügy ténybeli és jogi megitélésének egyszerüsége, továbbá a tettenérés, vagy a gyanusitott beismerése.

/2/ Egyszerü lehet az ügy ténybeli megitélése akkor, ha a cselekmény egymozzanatu, nem szerteágazó és nem összetett, ha a tényállás megállapitásához közvetlen bizonyitékok állnak rendelkezésre, a bizonyitékok között levő esetleges ellentmondások nyomban tisztázhatók, az esetleg szükséges szakértői vélemény a tárgy, vagy a személy hosszabb időt nem igénylő megvizsgálása után azonnal előterjeszthető. /Pl. utcai verekedés szemtanuk jelenlétében, a tanuk egybehangzóan vallanak, az esetleges ellentmondás a szembesitésnél tisztázódik, a sérülésre vonatkozó vélemény előterjesztéséhez hosszabb vizsgálatra szükség nincs./

/3/ Az ügy jogi megitélése akkor lehet egyszerü, ha a megállapitott tényállás alapján a bünösség kérdésében vitathatatlanul állást lehet foglalni. /A bünösség vitathatatlanul rendszerint akkor állapitható meg, ha a jogszabályértelmezés, illetve az itélkezési gyakorlat az eldöntendő jogi kérdésekben egységes, továbbá, ha büntethetőséget kizáró, vagy megszüntető ok nem áll fenn, illetve arra vonatkozóan adat sem merült fel./

/4/ Tettenérés akkor áll fenn, ha a gyanusitott a büntett törvényi tényállását egészben, vagy részben szemtanu jelenlétében valósitja meg. A tettenérő személy bárki lehet. /Pl. a garázda magatartást észlelő rendőri közeg, vagy a villamoson az utitársa sérelmére elkövetett zsebtolvajlást észlelő utas./

/5/ A beismerés alatt a ténybeli beismerést is érteni kell.

/6/ A büntett elkövetését folytatólagos cselekményeknél az utolsó cselekménytől, állapotcselekménynél pedig a felderités idejétől kell számitani.

/7/ A törvényben meghatározott 3 napi határidőt a Be. 75. §-ának /2/ bek. értelmében kell számitani.

3./ /1/ Vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitható mind a szabadlábon, mind az őrizetben levő gyanusitott.

/2/ A gyanusitott az előállitási eljárásban is csak a Be. 120. § /1/ bekezdésében, illetve a katonai büntetőeljárásban a Be. 353. § /1/ bekezdésében megjelőlt okból vehető őrizetbe. Az előállitás önálló őrizetbevételi okot nem valósit meg.

Az őrizetbevétel foganatositásáról a rendőrség köteles gondoskodni, kivéve a katonai büntetőeljárásban, ahol ezt az intézkedést a parancsnok vagy a katonai ügyész foganatositja.

4./ /1/ Az eljáró nyomozó szerv az előállitás előkészitése során köteles a tényállást - a /2/ bekezdésben foglaltak kivételével alakszerü bizonyitás felvétele nélkül - pontosan tisztázni.

/2/ Amennyiben az előállitást előkészitő eljárásban szemlére, lefoglalásra, szakértői vizsgálatra van szükség, e cselekményeket a Be. VII. Fejezetében foglalt rendelkezéseknek megfelelően kell foganatositani. Ugyanigy kell eljárni akkor is, ha a gyanusitott őrizetbevétele válik szükségessé.

5./ /1/ Ha az eljáró nyomozó szerv a gyanusitott előállitására tesz javaslatot, az előállitás előkészitésére irányuló eljárásáról irásbeli jelentést készit és azt - az esetleges tárgyi bizonyitékokkal együtt - az illetékes ügyész rendelkezésére bocsátja, egyuttal a gyanusitottat az ügyészhez előállitja. Az előállitás napjáig a bünjelet az ügyész kezeli.

/2/ Az irásbeli jelentésnek tartalmaznia kell a gyanusitott által elkövetett büntett tényállását, az annak bizonyitására alkalmas bizonyitékok megjelölését, a gyanusitott Be. 117. § /1/ bekezdésében megjelőlt személyi adatait és vallomásának lényegét, különös tekintettel a büntett elkövetésének beismerésére. A jelentésben az előállitás előkészitésére irányuló eljárás keretében meghallgatott tanuknak a Be. 133. § /4/ bekezdésében megjelőlt személyi adatait, továbbá érdekeltségi viszonyukat és mentességi jogukra vonatkozó adatokat, valamint a tanuk előadásának rövid tartalmát ugyancsak fel kell tüntetni.

/3/ A jelentéshez minden esetben csatolandó a gyanusitott erkölcsi bizonyitványa, vagy priusz-lapja, katonai gyanusitott esetén pedig az előállitott parancsnoki jellemzése és dicséreti, fenyitési lapjának másolata is.

/4/ Ha az eljárásban az utasitás 4./ pontjának /2/ be-

Magyar Országos Levéltár

145

kezdésében megjelölt cselekményekre kerül sor, a jelentéshez csatolni kell az erre vonatkozó iratokat is.

6./ Ha a nyomozó szerv a gyanusitott előállitására tesz javaslatot, az illetékes ügyész haladéktalanul köteles megvizsgálni azt, hogy az előállitás törvényi előfeltételei fennállanak-e. Amennyiben az előállitás törvényi feltételei fennállanak, gondoskodik a gyanusitott jegyzőkönyvi kihallgatásáról. Ellenkező esetben a Be. VII. Fejezetének rendelkezései szerint jár el.

7./ A gyanusitott kihallgatásakor az ügyész közli a gyanusitottal, hogy milyen tényállás alapján, mely büntett elkövetésével gyanusitja. A gyanusitás közlése után gyanusitottat ki kell oktatni védőválasztási jogára, illetve tudomására kell hozni, hogy ha ezzel a jogával nem él és részére a Btk. 114. §-ában megjelölt nagykoru hozzátartozója sem biz meg védőt, ugy védelmét kirendelt védő látja el; kihallgatása során pedig - a büntett tényállásának tisztázása mellett - védekezésére nézve is nyilatkozni kell.

8./ Amennyiben az ügyész az utasitás 6./ és 7./ pontjának megfelelő eljárás eredményeként ugy találja, hogy a gyanusitott előállitása - az ügy ténybeli, vagy jogi megitélésének bonyolultsága, a tettenérés, vagy beismerés hiánya, a büntetőjogi felelősségre vonást lehetővé tevő adatok felderitetlensége, stb. miatt - nem lehetséges, a Be. VII. Fejezetének rendelkezései szerint jár el.

9./ Ha az ügyész a gyanusitott kihallgatása után azt állapitja meg, hogy az előállitás törvényi előfeltételei fennállnak, a gyanusitottal közli, hogy az általa elkövetett büntett miatt a Be. 196/A § /1/ bekezdése alapján bíróság elé állitja. Ugyanakkor tudomására hozza az előállitás helyét és időpontját is.

10./ /1/ Ha a gyanusitott védőt választott, vagy részére a Btk. 114. §-ában megjelölt nagykoru hozzátartozója védőt bizott meg, az ügyész köteles a meghatalmazott védőt a tárgyalás helyéről és időpontjáról értesiteni.

/2/ Meghatalmazott védő hiányában az ügyész haladéktalanul köteles védő kirendelése iránt intézkedni és a kirendelt védőt az /1/ bekezdésnek megfelelően értesiteni.

/3/ A védőnek a tárgyalás előtt megfelelő időben rendelkezésére kell bocsátani a nyomozó szerv irásbeli jelentését, annak mellékleteit, lehetővé kell számára tenni az esetleges tárgyi bizonyitékok és a gyanusitott ügyészi kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv megismerését.

/4/ Az ügyésznek biztositania kell, hogy az őrizetben levő gyanusitott védőjével a tárgyalás előtt tanácskozhassék.

11./ A gyanusitott előállitása esetén az ügyész a gyanusitott, valamint a tárgyaláson résztvevő más személyek /sértett, tanu, stb./ jelenlétének biztositására a rendőrségnek, illetve a katonai eljárásban az illetékes parancsnoknak - szükség esetén - megfelelő utasitást ad, amelyet az köteles teljesiteni.

12./ Amennyiben külföldi állampolgár előállitására kerül sor, a rendőri szervek és az ügyészségek kötelesek a 7/1966. Legf.Ü. számu utasitás 55-59. pontjában foglalt valamenynyi rendelkezést betartani.

13./ Az ügyész - az előállitás időpontjának a bíróság elnökével való közlése és az iratok átadása mellett - a bíróság rendelkezésére bocsátja a nyomozó szérv irásbeli jelentését, annak mellékleteit, a gyanusitott ügyészi kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv egy példányát és az esetleges tárgyi bizonyitékokat.

14./ /1/ A gyanusitott előállitásáról az ügyésznek feljegyzést kell készitenie, amelynek a gyanusitott Be. 117. § /1/ bekezdése szerinti személyi adatain kivül tartalmaznia kell a gyanusitott terhére rótt büntett röviden összefoglalt tényállását, annak törvényi minősitését és a gyanusitottal szemben esetleg alkalmazott személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés megjelölését.

/2/ Az ügyész a vádnak a tárgyaláson történt szóbeli előadása után a feljegyzés egy példányát az eljáró tanács elnökének adja át.

15./ A vádnak élőszóval történt előterjesztése után a büntetőbíróságok eljárása és itélkezése törvényességének ügyészi felügyeletét szabályozó utasitásnak az elsőfoku tárgyalásra vonatkozó rendelkezései az irányadók.

16./ Ha a bíróság a Be. 196/B § /2/ bekezdésének rendelkezései alapján az iratokat az ügyésznek visszaküldi, a végzés ellen az ügyész csak akkor jelentsen be fellebbezési óvást, ha a fellebbezési óvás elbirálása előreláthatóan nem okoz nagyobb késedelmet, mint a nyomozás teljesitése és a vádirat benyujtása.

17./ Az iratoknak az ügyészhez történt visszaküldése után az ügy nyomozási szakba kerül vissza. Ehhez képest a továbbiakban a Be. VII. Fejezete szerint kell eljárni. A letartóztatás kérdésében az ügyész határoz.

18./ A vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitási eljárás feladatairól szóló 3/1966. Legf.Ü. számu, vala-

Magyar Országos Levéltár

mint a vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitási eljárásról szóló rendelkezéseknek Somogy és Veszprém megye egyes járásai területén való alkalmazásáról szóló 1/1967. Legf.Ü. sz. utasitásokat egyidejüleg hatályon kivül helyezem.

Budapest, 1968. február hó 24.

Dr. Szénási Géza s. k.

A kiadmány hiteléül:

LEGFŐBB ÜGYÉSZSÉG BUDAPEST

irodavezető

Tlad/175

LEGFŐBB ÜGYÉSZ

A legfőbb ügyész ...../1968.számu

u t a s i t á s a

a vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitási eljárás bevezetése az egész ország területén és az ezzel kapcsolatos feladatokról.

A büntetőeljárások hatékonysága és időszerüsége érdekében az 1966.évi 16.sz.tvr-rel módositott Be.196/A és 196/B §-ainak rendelkezései - az azokban megkivánt előfeltételek fennforgása esetén - lehetővé teszik a büntett elkövetésével alaposan gyanusitható személyeknek vádirat és tárgyalás kitüzése nélküli bíróság elé állitását.

A vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitási /a továbbiakban: előállitás/ eljárás budapesti és Balaton környéki, valamint a katonai büntetőeljárás tapasztalatai szerint az előállitás jogintézményének helyes és törvényes alkalmazása hatékonyan szolgálja a bünözés elleni küzdelem feladatainak végrehajtását és a jogpolitikai elvek gyakorlati érvényesülését.

Erre tekintettel az 1966.évi 16.sz.tvr. 41.§ /3/ bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - az igazságügyminiszterrel és a belügyminiszterrel egyetértésben - az 1966.évi 16.sz. tvr-rel módositott Be.196/A és 196/B §-aiban foglalt szabályok alkalmazását 1968. .....hó .....napjától - ugy a polgári, mint a katonai büntetőeljárásban - az ország egész területére elrendelem.

Az egységes gyakorlat biztositása érdekében az 1959.évi 9.sz. tvr. 3.§ d./ pontja alapján - valamennyi nyomozó szervre kötelezően - az alábbi

u t a s i t á s t

adom:

Magyar Országos Levéltár

147

1./ Az előállitás - a törvényi előfeltételek meglétében - elsősorban azok miatt a büntettek miatt indokolt, amelyek a közrendet, közbiztonságot, a társadalom személyi - és vagyonbiztonságát, valamint a katonai szolgálat rendjét vagy fegyelmét sértik, vagy veszélyeztetik és ha az elkövető gyors felelősségre vonása a sértett, vagy veszélyeztetett jogtárgy védelmét hatékonyabban szolgálja. /Pl. hivatalos személy elleni erőszak, tiltott határátlépés, garázdaság, közveszélyes munkakerülés, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés, vagyon elleni büntettek, őr-utasitás megszegése, készenléti szolgálat szabályainak megszegése, stb./

2./ /1/ Az előállitásnak - a többi között - törvényi előfeltétele: az ügy ténybeli és jogi megitélésének egyszerüsége, továbbá a tettenérés, vagy a gyanusitott beismerése.

/2/ Egyszerü lehet az ügy ténybeli megitélése akkor, ha a cselekmény egymozzanatu, nem szerteágazó és nem összetett, ha a tényállás megállapitásához közvetlen bizonyitékok állnak rendelkezésre, a bizonyitékok között lévő esetleges ellentmondások nyomban tisztázhatók, az esetleg szükséges szakértői vélemény a tárgy, vagy a személy hosszabb időt nem igénylő megvizsgálása után azonnal előterjeszthető./Pl. utcai verekedés szemtanuk jelenlétében, a tanuk egybehangzóan vallanak, az esetleges ellentmondás a szembesitésnél tisztázódik, a sérülésre vonatkozó vélemény előterjesztéséhez hosszabb vizsgálatra szükség nincs./

/3/ Az ügy jogi megitélése akkor lehet egyszerü, ha a megállapitott tényállás alapján a bünösség kérdésében vitathatatlanul állást lehet foglalni. /A bünösség vitathatatlanul rendszerint akkor állapitható meg, ha a

Magyar Országos Levéltár

jogszabályértelmezés, illetve az itélkezési gyakorlat az eldöntendő jogi kérdésekben egységes, továbbá, ha büntethetőséget kizáró, vagy megszüntető ok nem áll fenn, illetve arra vonatkozóan adat sem merült fel./

/4/ Tettenérés akkor áll fenn, ha a gyanusitott a büntett törvényi tényállását egészben, vagy részben szemtanu jelenlétében valósitja meg. A tettenérő személy bárki lehet. /Pl. a garázda magatartást észlelő rendőri közeg, vagy a villamoson az utitársa sérelmére elkövetett zsebtolvajlást észlelő utas./

/5/ A beismerés alatt a ténybeli beismerést is érteni kell.

/6/ A büntett elkövetését folytatólagos cselekményeknél az utolsó cselekménytől, állapotcselekménynél pedig a felderités idejétől kell számitani.

/7/ A törvényben meghatározott 3 napi határidőt a Be.75.§-ának /2/ bek. értelmében kell számitani.

3./ /1/ Vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitható mind a szabadlábon, mind az őrizetben lévő gyanusitott.

/2/ A gyanusitott az előállitási eljárásban is csak a Be.12o.§ /1/ bekezdésében, illetve a katonai büntetőeljárásban a Be.353.§ /1/ bekezdésében megjelölt okból vehető őrizetbe. Az előállitás önálló őrizetbevételi okot nem valósit meg.

Az őrizetbevétel foganatositásáról a rendőrség köteles gondoskodni, kivéve a katonai büntetőeljárásban, ahol ezt az intézkedést a parancsnok vagy a katonai ügyész foganatositja.

Magyar Országos Levéltár

4./ /1/ Az eljáró nyomozó szerv az előállitás előkészitése során köteles a tényállást - a /2/ bekezdésben foglaltak kivételével alakszerü bizonyitás felvétele nélkül - pontosan tisztázni.

/2/ Amennyiben az előállitást előkészitő eljárásban szemlére, lefoglalásra, szakértői vizsgálatra van szükség, e cselekményeket a Be.VII.Fejezetében foglalt rendelkezéseknek megfelelően kell foganatositani. Ugyan igy kell eljárni akkor is, ha a gyanusitott őrizetbevétele válik szükségessé.

5./ /1/ Ha az eljáró nyomozó szerv a gyanusitott előállitására tesz javaslatot, az előállitás előkészitésére irányuló eljárásáról irásbeli jelentést készit és azt - az esetleges tárgyi bizonyitékokkal együtt - az illetékes ügyész rendelkezésére bocsátja, egyuttal a gyanusitottat az ügyészhez előállitja. Az előállitás napjáig a bünjelet az ügyész kezeli.

/2/ Az irásbeli jelentésnek tartalmaznia kell a gyanusitott által elkövetett büntett tényállását, az annak bizonyitására alkalmas bizonyitékok megjelölését, a gyanusitott Be.117.§ /1/ bekezdésében megjelölt személyi adatait és vallomásának lényegét, különös tekintettel a büntett elkövetésének beismerésére. A jelentésben az előállitás előkészitésére irányuló eljárás keretében meghallgatott tanuknak a Be.133.§ /4/ bekezdésében megjelölt személyi adatait, továbbá érdekeltségi viszonyukat és mentességi jogukra vonatkozó adatokat, valamint a tanuk előadásának rövid tartalmát ugyancsak fel kell tüntetni.

/3/ A jelentéshez minden esetben csatolandó a gyanusitott erkölcsi bizonyitványa, vagy priusz-lapja, katonai gyanu-

Magyar Országos Levéltár

sitott esetén pedig az előállitott parancsnoki jellemzése és dicséreti, fenyitési lapjának másolata is.

/4/ Ha az eljárásban az utasitás 4./ pontjának /2/ bekezdésében megjelölt cselekményekre kerül sor, a jelentéshez csatolni kell az erre vonatkozó iratokat is.

6./ Ha a nyomozó szerv a gyanusitott előállitására tesz javaslatot, az illetékes ügyész haladéktalanul köteles megvizsgálni azt, hogy az előállitás törvényi előfeltételei fennállanak-e. Amennyiben az előállitás törvényi feltételei fennállanak, gondoskodik a gyanusitott jegyzőkönyvi kihallgatásáról. Ellenkező esetben a Be.VII.Fejezetének rendelkezései szerint jár el.

7./ A gyanusitott kihallgatásakor az ügyész közli a gyanusitottal, hogy milyen tényállás alapján, mely büntett elkövetésével gyanusitja. A gyanusitás közlése után gyanusitottat ki kell oktatni védőválasztási jogára, illetve tudomására kell hozni, hogy ha ezzel a jogával nem él és részére a Btk.114.§-ában megjelölt nagykoru hozzátartozója sem biz meg védőt, ugy védelmét kirendelt védő látja el; kihallgatása során pedig - a büntett tényállásának tisztázása mellett - védekezésére nézve is nyilatkozni kell.

8/ Amennyiben az ügyész az utasitás 6. és 7. pontjának megfelelő eljárás eredményeként ugy találja, hogy a gyanusitott előállitása - az ügy ténybeli, vagy jogi megitélésének bonyolultsága, a tettenérés, vagy beismerés hiánya, a büntetőjogi felelősségre vonást lehetővé tevő adatok felderitetlensége, stb. miatt - nem lehetséges, a Be. VII.Fejezetének rendelkezései szerint jár el.

Magyar Országos Levéltár

9./ Ha az ügyész a gyanusitott kihallgatása után azt állapitja meg, hogy az előállitás törvényi előfeltételei fennállanak, a gyanusitottal közli, hogy az általa elkövetett büntett miatt a Be.196/A.§ /1/ bekezdése alapján bíróság elé állitja. Ugyanakkor tudomására hozza az előállitás helyét és időpontját is.

10./ /1/ Ha a gyanusitott védőt választott, vagy részére a Btk.114.§-ában megjelölt nagykoru hozzátartozója védőt bizott meg, az ügyész köteles a meghatalmazott védőt a tárgyalás helyéről és időpontjáról értesiteni.

/2/ Meghatalmazott védő hiányában az ügyész haladéktalanul köteles védő kirendelése iránt intézkedni és a kirendelt védőt az /1/ bekezdésnek megfelelően értesiteni.

/3/ A védőnek a tárgyalás előtt megfelelő időben rendelkezésére kell bocsátani a nyomozó szerv irásbeli jelentését, annak mellékleteit, lehetővé kell számára tenni az esetleges tárgyi bizonyitékok és a gyanusitott ügyészi kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv megismerését.

/4/ Az ügyésznek biztositania kell, hogy az őrizetben lévő gyanusitott védőjével a tárgyalás előtt tanácskozhassék.

11./ A gyanusitott előállitása esetén az ügyész a gyanusitott, valamint a tárgyaláson résztvevő más személyek /sértett, tanu, stb./ jelenlétének biztositására a rendőrségnek, illetve a katonai eljárásban az illetékes parancsnoknak - szükség esetén - megfelelő utasitást ad, amelyet az köteles teljesiteni.

Magyar Országos Levéltár

12./ Amennyiben külföldi állampolgár előállitására kerül sor, a rendőri szervek és az ügyészségek kötelesek a 7/1966. Legf.Ü.számu utasitás 55-59. pontjában foglalt valamennyi rendelkezést betartani.

13./ Az ügyész - az előállitás időpontjának a bíróság elnökével való közlése és az iratok átadása mellett - a bíróság rendelkezésére bocsátja a nyomozó szerv irásbeli jelentését, annak mellékleteit, a gyanusitott ügyészi kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv egy példányát és az esetleges tárgyi bizonyitékokat.

14./ /1/ A gyanusitott előállitásáról az ügyésznek feljegyzést kell készitenie, amelynek a gyanusitott Be.117.§ /1/ bekezdése szerinti személyi adatain kivül tartalmaznia kell a gyanusitott terhére rótt büntett röviden összefoglalt tényállását, annak törvényi minősitését és a gyanusitottal szemben esetleg alkalmazott személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés megjelölését.

/2/ Az ügyész a vádnak a tárgyaláson történt szóbeli előadása után a feljegyzés egy példányát az eljáró tanács elnökének adja át.

15./ A vádnak élőszóval történt előterjesztése után a büntetőbíróságok eljárása és itélkezése törvényességének ügyészi felügyeletét szabályozó utasitásnak az elsőfoku tárgyalásra vonatkozó rendelkezései az irányadók.

16./ Ha a bíróság a Be.196/B.§ /2/ bekezdésének rendelkezései alapján az iratokat az ügyésznek visszaküldi, a végzés ellen az ügyész csak akkor jelentsen be fellebbezési óvást, ha a fellebbezési óvás elbirálása előreláthatóan

Magyar Országos Levéltár

nem okoz nagyobb késedelmet, mint a nyomozás teljesitése és a vádirat benyujtása.

17./ Az iratoknak az ügyészhez történt visszaküldése után az ügy nyomozási szakba kerül vissza. Ehhez képest a továbbiakban a Be.VII.Fejezete szerint kell eljárni. A letartóztatás kérdésében az ügyész határoz.

18./ A vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitási eljárás feladatairól szóló 3/1966.Legf.Ü. számu, valamint a vádirat és tárgyalás kitüzése nélkül bíróság elé állitási eljárásról szóló rendelkezéseknek Somogy és Veszprém megye egyes járási területén való alkalmazásáról szóló 1/1967.Legf.Ü.sz. utasitásokat egyidejüleg hatályon kivül helyezem.

Budapest, 1968.

Magyar Országos Levéltár